

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 10 юли 2023 г.
(OR. en)

11695/23

Междуинституционални
досиета:
2023/0228(COD)
2023/0227(COD)

AGRI 388
AGRILEG 130
SEMENCES 32
PHYTOSAN 44
FORETS 84
CODEC 1336
IA 176

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 6 юли 2023 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: SWD(2023) 415 final

Относно: РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,
придружаващ

Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
НА СЪВЕТА относно производството и предлагането на пазара на
растителен репродуктивен материал в Съюза, за изменение на
регламенти (ЕС) 2016/2031, (ЕС) 2017/625 и (ЕС) 2018/848 на
Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви
66/401/ЕИО, 66/402/ЕИО, 68/193/ЕИО, 2002/53/ЕО, 2002/54/ЕО,
2002/55/ЕО, 2002/56/ЕО, 2002/57/ЕО, 2008/72/ЕО и 2008/90/ЕО на
Съвета (Регламент относно растителния репродуктивен материал)
и

Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
НА СЪВЕТА относно производството и предлагането на пазара на
горски репродуктивен материал, за изменение на регламенти (ЕС)
2016/2031 и (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета
и за отмяна на Директива 1999/105/ЕО на Съвета (Регламент
относно горския репродуктивен материал)

Приложено се изпраща на делегациите документ SWD(2023) 415 final.

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 5.7.2023 г.
SWD(2023) 415 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,

Резюме на Доклада за оценката на въздействието,

придружаващ

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно производството и предлагането на пазара на растителен репродуктивен материал в Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) 2016/2031, (ЕС) 2017/625 и (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 66/401/ЕИО, 66/402/ЕИО, 68/193/ЕИО, 2002/53/ЕО, 2002/54/ЕО, 2002/55/ЕО, 2002/56/ЕО, 2002/57/ЕО, 2008/72/ЕО и 2008/90/ЕО на Съвета (Регламент относно растителния репродуктивен материал)

и

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно производството и предлагането на пазара на горски репродуктивен материал, за изменение на регламенти (ЕС) 2016/2031 и (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 1999/105/ЕО на Съвета (Регламент относно горския репродуктивен материал)

{COM(2023) 414 final} - {SEC(2023) 414 final} - {SWD(2023) 410 final} -
{SWD(2023) 414 final}

1. Необходимост от действия

В какво се изразява проблемът и защо той се разглежда на равнището на ЕС?

Законодателството на ЕС относно предлагането на пазара на растителен и горски репродуктивен материал (РРМ/ГРМ) е въведено през 1966 г. Последвалите изменения доведоха до сложна правна рамка, която не е напълно съгласувана с тясно свързаните политики (здраве на растенията, официален контрол и биологично производство). В отделните държави членки има различия в прилагането и съответно в условията за операторите, тъй като някои аспекти на законодателството дават възможност за тълкуване. В случаите, когато в законодателството не са били включени своевременно новите постижения в областта на науката и технологиите (иновативни производствени процеси, биомолекулярни техники, цифрови решения), са били приети национални практики.

Първоначалният акцент на законодателството върху продуктивността доведе до ограничени средства за справяне с предизвикателствата, свързани с устойчивостта, адаптирането към изменението на климата и биологичното разнообразие. Ограничена е оценката на новите сортове по отношение на характеристиките, които могат да допринесат за устойчиво производство. Правилата за достъп до пазара са рестриктивни по отношение на биологичните сортове и сортовете за съхранение и дейностите, които могат да допринесат за генетичното разнообразие на отглежданите култури и да отговорят на специфични местни нужди (напр. къси вериги на доставка). В законодателството, отнасящо се до ГРМ, се дава определение на ГРМ във връзка със значението му за целите на горското стопанство в целия Съюз или в част от него, но остава неясен въпросът за целите на горското стопанство, които попадат в обхвата на законодателството. Не са разгледани нарастващите трудности при доставките на ГРМ поради променящите се климатични условия, а правилата относно информацията, която трябва да се предоставя на ползвателите на ГРМ, са неясни, което крие риск от използване на неподходящ ГРМ при ново и повторно залесяване.

Какво следва да бъде постигнато?

Инициативата следва да осигури на всички видове ползватели висококачествени и разнообразни възможности за избор на РРМ/ГРМ и да гарантира равнопоставеност на операторите в целия ЕС. Тя следва да допринесе за стабилността на добива на селскостопанското производство и продуктивността на горските екосистеми при настоящите и бъдещите прогнозни климатични условия. Инициативата следва да хармонизира официалния контрол, да подобри съгласуваността със законодателството в областта на здравето на растенията и да даде възможност за възприемане на нови научно-технически разработки. Накрая, тя следва да улесни регистрацията на биологични сортове и да подпомогне съхраняването и устойчивото използване на растителните и горските генетични ресурси.

Каква е добавената стойност на действията на равнището на ЕС (субсидиарност)

Неограниченото предлагане на РРМ/ГРМ на пазара в целия ЕС е наложително за решаване на трансгранични проблеми, като например необходимостта от устойчиво производство за осигуряване на продоволствената сигурност и устойчиво управление на горите и възстановяване на горските екосистеми. Настоящата геополитическа ситуация и енергийната криза повишиха значението на този въпрос. Достъпът до пазара

на РРМ/ГРМ зависи от проверките и инспекциите, извършвани от националните компетентни органи. Общите правила на ЕС гарантират качеството на РРМ/ГРМ и откритата и лоялна конкуренция на единния пазар. Без тях ще има 27 системи вместо една, което ще затрудни движението, ще наруши конкуренцията и ще увеличи финансовата тежест за операторите и органите.

2. Решения

Какви са различните варианти за постигане на целите? Има ли предпочитан вариант?

Бяха оценени три варианта — от вариант с най-висока степен на гъвкавост (вариант 1) до вариант с най-висока степен на хармонизация, за да се сведат до минимум различията в прилагането на законодателството (вариант 3), като вариант 2 балансира необходимостта от гъвкавост с по-висока степен на хармонизация, за да се преодолеят проблемите, произтичащи от различията в тълкуването.

Хоризонтални елементи за всички варианти: 1) опростяване на административните процедури и по-гъвкав процес на вземане на решения; 2) рационализирани правила за биологичните и сортове и сортовете за съхранение; 3) хармонизиране със законодателството в областта на здравето на растенията.

Вариант 1 — най-висока степен на гъвкавост: С вариант 1 се установяват минимални изисквания за официалния контрол на РРМ/ГРМ, но без да се прави връзка с Регламента относно официалния контрол. Приемат се насоки за използването на иновативни производствени процеси, биомолекулярни техники и цифрови решения. Засилва се съществуващата оценка на нови сортове земеделски растителни видове по отношение на характеристиките, допринасящи за устойчивото производство. Въвежда се доброволна оценка за зеленчуци и овощни растения. Дейностите на мрежите за съхранение на семена, търговията с тях за любителите градинари и обменът на семена в натура между земеделските стопани са изключени от обхвата на законодателството, за да се стимулира увеличаването на генетичното разнообразие на РРМ. Законодателството, отнасящо се до ГРМ, обхваща само продукцията за „цели на горското стопанство“, за да се гарантира наличието на висококачествени ГРМ за ново залесяване/повторно залесяване. Изискванията за устойчивост се разширяват, за да се включат и по-ниските категории ГРМ. Въвеждат се насоки за планиране в извънредни ситуации при голям недостиг на ГРМ в случай на екстремни метеорологични условия и бедствия.

Вариант 2 — балансиране на гъвкавостта и хармонизацията (предпочитан вариант): Вариант 2 включва официалния контрол върху РРМ/ГРМ в обхвата на Регламента относно официалния контрол, но с опростен контрол на вноса на подходящи места в рамките на ЕС, за да се осигури по-целенасочено и ефективно прилагане на съществуващите правила. В законодателството се включват основни принципи за използването на иновативни производствени процеси, биомолекулярни техники и цифрови решения. Оценката на новите сортове по отношение на характеристиките, допринасящи за устойчивото производство, се превръща в изискване за всички групи култури, но с гъвкавост, която държавите членки могат да прилагат в

зависимост от собствените си агроекологични условия. Дейностите на мрежите за съхранение на семена, предлагането на пазара на любители градинари и обменът на семена в натура между земеделските стопани подлежат на по-облекчени правила, за да се стимулира увеличаването на генетичното разнообразие на РРМ, но и да се гарантира минимално качество. Законодателството, отнасящо се до ГРМ, обхваща продукцията за „цели на горското стопанство“ и „цели, различни от тези на горското стопанство“, за да се повиши качеството на ГРМ извън използването за ново залесяване/повторно залесяване. Изискванията за устойчивост се разширяват, за да се включат и по-ниските категории ГРМ. Въвеждат се общи законови изисквания за планиране в извънредни ситуации при голям недостиг на ГРМ в случай на екстремни метеорологични условия и бедствия.

Вариант 3 — най-висока степен на хармонизация: Вариант 3 включва официалния контрол върху РРМ/ГРМ в обхвата на Регламента относно официалния контрол с по-строг контрол на вноса на граничните контролни пунктове, изискващ специална документация за внос, за да се засили и хармонизира изцяло правоприлагането. В законодателството се включват подробни и задължителни правила за използването на иновативни производствени процеси, биомолекулярни техники и цифрови решения. Оценката на новите сортове по отношение на характеристиките, допринасящи за устойчивото производство, се превръща в изискване за всички култури, с подробни и хармонизирани изисквания и методологии за всички държави членки. Дейностите на мрежите за съхранение на семена, предлагането на пазара на любители градинари и обменът на семена в натура между земеделските стопани подлежат на общите изисквания на законодателството, отнасящо се до РРМ, за да се постигнат еднородни правила за всички пазарни сегменти. Законодателството, отнасящо се до ГРМ, обхваща продукцията за „цели на горското стопанство“ и „цели, различни от тези на горското стопанство“, за да се повиши качеството на ГРМ извън използването за ново залесяване/повторно залесяване. Изискванията за устойчивост са разширени до по-ниските категории ГРМ и подлежат на хармонизирани правила. Въвеждат се общи правила за планиране в извънредни ситуации за подготовка при голям недостиг на ГРМ в случай на екстремни метеорологични условия и бедствия.

Какви са позициите на различните заинтересовани страни? Кой подкрепя отделните варианти?

Налице е обща подкрепа за запазване на настоящата регулаторна рамка относно РРМ/ГРМ и нейните два основни стълба — регистрация на сортове/базов материал и сертификация на РРМ/ГРМ (система за гарантиране на идентичността, качеството и здравното състояние на РРМ/ГРМ). Налице е и широка подкрепа за дерогации, които се считат за необходими за постигане на целите, свързани със съхранението и устойчивото използване на растителните генетични ресурси и биологичното производство. Мненията по отношение на обхвата на дерогациите се различават. Гражданите и организациите на гражданското общество искат дейностите, свързани със съхранението и устойчивото използване на растителните генетични ресурси, да бъдат изцяло изключени от обхвата на законодателството. По-голямата част от заинтересованите страни в отрасъла и националните компетентни органи са съгласни с дерогациите, но изискват да се гарантира качеството и здравното състояние, докато малка част от тях смятат, че всички дерогации следва да бъдат ограничени. Налице е подкрепа за по-голямо акцентирание върху устойчивостта, но при условие, че се запази гъвкавостта, за да се отговори на различните условия в ЕС. Заинтересованите страни и националните компетентни органи обаче имат опасения поради произтичащите от това

разходи във връзка с въвеждането на оценки на устойчивостта на овощните растения и зеленчуците. Организацията на гражданското общество подчертават приноса на дейностите за съхранение и биологичното производство за постигане на целите за устойчивост. Налице е общо съгласие, че: е необходимо хармонизиране на официалния контрол, но то не следва да води до увеличаване на административната тежест; използването на биомолекулярни техники и цифрови решения ще бъде от полза, но следва да е по избор; и законодателството, отнасящо се до ГРМ, трябва да остане отделно от законодателството, отнасящо се до РРМ. Заинтересованите страни изразиха различни становища по отношение на целите, които попадат в обхвата на действащото законодателство, отнасящо се до ГРМ. Вариант 2 отговаря в най-голяма степен на мненията на различните заинтересовани страни.

3. Въздействие на предпочитания вариант

Какви са ползите от предпочитания вариант?

Предпочитаният вариант ще доведе до повишаване на ефективността на операторите и националните компетентни органи чрез разширяване на възможностите на операторите да извършват дейности под официален надзор, хармонизиране със законодателството в областта на здравето на растенията, въвеждане на основан на риска официален контрол и възможност за използване на биомолекулярни техники и цифрови решения в системите за регистрация и сертификация. Задължителните засилени изисквания за устойчивост, съчетани с гъвкавост за приспособяване към местните агроекологични условия, ще допринесат за по-устойчиво производство на селскостопански храни и продоволствена сигурност, тъй като сортовете, които са по-подходящи за променящите се агроклиматични условия, ще имат по-стабилни добиви. Сортовете с устойчивост/толерантност към болести ще имат положително въздействие върху околната среда, тъй като могат да намалят нуждата от продукти за растителна защита. ГРМ с подобрени характеристики на устойчивост може да допринесе за адаптиране и смекчаване на вече видимото въздействие на изменението на климата върху горите, като по този начин се предоставят важни ползи за околната среда. Ще се подобри готовността при голям недостиг на ГРМ в случай на екстремни метеорологични условия и бедствия и ще се намали рискът от засаждане на нискокачествен ГРМ. И накрая, очакват се ползи за съхранението и устойчивото използване на растителните и горските генетични ресурси чрез специфични дерогации, съчетани с инструменти за проследяване и гарантиране на качеството.

Какви са разходите, свързани с предпочитания вариант?

Предпочитаният вариант води до значителни икономически разходи за операторите и националните компетентни органи поради необходимостта от допълнителни инвестиции за извършване на допълнителни оценки на устойчивостта. Те обаче са пропорционални на целите и в средносрочен план ще бъдат компенсирани от ползите, които ще бъдат реализирани по отношение на устойчивостта на секторите на производството на селскостопански храни и горското стопанство. Другите мерки не водят до нови задължения за операторите, а им предоставят нови възможности или облекчени условия за достъп до пазара.

Какво е въздействието върху малките и средните предприятия (МСП)?

Очаква се МСП, както и всички останали предприятия, да се възползват от регулаторните подобрения и произтичащото от тях повишаване на ефективността. Въпреки че няма конкретна разбивка, МСП се отличават с голямо разнообразие на обхванатите култури (тясно специализирани в няколко култури или по-широко портфолио) и географски обхват (национални пазари, пазари на ЕС или международни пазари). Те могат да развият дейността си на един или няколко етапа от производството на семена: селекция на растенията, производство на семена, кондициониране на семена и търговия със семена. В зависимост от спецификата на дейността си и степента на иновативност някои МСП може да не са в състояние да се възползват от новите възможности, които предстои да бъдат въведени (например използването на цифрови технологии и биомолекулярни техники), или тези възможности може да не са подходящи за тяхната дейност. МСП с малък брой нови сортове годишно могат да бъдат негативно засегнати в краткосрочен план от повишените изисквания за устойчивост, като ще е необходимо да пренасочат инвестициите си към сортове с подобрени характеристики на устойчивост. И накрая, от мерките за биологичните сортове и сортовете за съхранение ще се възползват предимно МСП, тъй като в тези дейности участват предимно МСП.

Ще има ли значително въздействие върху националните бюджети и администрации?

Националните компетентни органи най-вероятно ще трябва да увеличат капацитета си, за да наложат повишените изисквания за оценки на устойчивостта. Ще се наложи и адаптиране на съществуващите практики и пренареждане на ресурсите във връзка с официалния контрол и фитосанитарните изисквания, което обаче зависи от текущото разпределение на компетентностите.

Ще има ли други значителни въздействия?

Няма да има други значителни въздействия.

Пропорционалност

Инициативата не надхвърля необходимото за постигането на целите на преразглеждането. Тя благоприятства действия на национално равнище, които в противен случай не биха били достатъчни за удовлетворителното постигане на тези цели.

4. Последващи действия

Кога ще се извърши преглед на политиката?

Подходящ срок за извършването на преглед би бил 10 години след началото на прилагането. Това е в съответствие със средното време, необходимо за отглеждането на нов сорт, както и с времето, необходимо за получаване на значими данни чрез годишен мониторинг.